

In den schooltrein

door

JOHANNA.

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

.... om zijn nieuwen vriend gezelschap te komen houden. blz. 21

IN DEN SCHOOLTREIN

EEN VERHAAL VOOR JONGENS

DOOR

JOHANNA

TWEEDE DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

HOOFDSTUK I.

Des morgens en des middags.

In den trein, die des morgens even over achten het station verliet van het dorp L. en ongeveer kwartier vóór negenen de stad A. binnenreed, namen in een bepaalden wagen niet gaarne reizigers plaats. Op de andere uren van den dag werd niet zoo zeer op de verschillende wagens gelet; maar in dien morgentrein en eveneens in den namiddagtrein, die kwart over vieren van A. weder in de richting van L. vertrok, werd die ééne wagen gemeden. Alleen de een of andere vreemdeling verdwaalde wel eens bij ongeluk daarin; maar de reizigers, die dikwijls op deze lijn van en naar huis gingen, liepen de geopende portieren van den bewusten wagen voorbij en zochten ergens anders een plaats te veroveren. De conducteurs wisten dat al; en wie van hen vriendelijk en voorkomend van aard waren, wezen gewoonlijk de reizigers op de andere portieren en riepen: „Hierheen, heeren; hierheen! *Dat* is de schoolwagen.”

De schoolwagen?

Ja, in deze twee treinen bevond zich één wagen, die meer dan half gevuld was met schoolkinderen. Bij wel vijf, zes dorpjes hield de trein stil en in al die plaatsjes stapte er een troepje kinderen in, die in A. verschillende scholen bezochten en 's middags weer op dezelfde wijze naar huis terugkeerden. Het waren voornamelijk de zoons — ook waren er enkele meisjes bij — van den burgemeester, dokter, dominee, notaris of van fabrikanten en andere gegoede ingezetenen. Zij hadden de dorpschool in hun woonplaats afgeloopen en moesten nu in de naburige stad verder gaan leeren.

Waren nu die kinderen zulke verschrikkelijke wezens, dat zij zelfs groote menschen op de vlucht dreven?

Gelukkig niet alle. Maar er waren toch enkele deugnieten bij, die voor niets terugdeinsden en zich alleronbetamelijkst konden gedragen. Niets en niemand was veilig voor hun moedwil. Was iemand soms bij ongeluk in hun gezelschap verdwaald geraakt, dan had hij het zóó zwaar te verduren en moest hij zulke grofheden en zooveel gezwets aanhooren, dat hij bij zichzelf dacht: „Bij het eerstvolgend station stap ik uit en zie een ander plaatsje te krijgen. Ik zal voortaan beter opletten, opdat ik niet meer onder die bende kwajongens terecht kom.” En die jongens, die zich zoo lomp gedroegen, zouden zich toch bepaald zeer beledigd gevoeld hebben, wanneer men hen onder de onopgevoede knapen gerekend had.

Adriaan van Herken, zoon van een vermogend hout-handelaar te L., was wel de ergste van den troep. Hij was bepaald de belhamel, de aanvoerder; en, helaas, had hij zóó'n overwicht op de andere jongens, dat deze zich geheel door hem lieten meesleepen, al ging het tegen hun geweten in. Als het echter op leeren aankwam, waren de bordjes verhangen; dàn was Adriaan niet meer de aanvoerder; dàn was de naam: Jan Achteraan op hem van toepassing. In het kwaaddoen was hij wakker en vol vuur, maar in het leeren traag. Hij was niet gewoon zijn ouders met een mooi rapport te verrassen. „'t Zal wel weer wat moois zijn,” zei zijn vader, wanneer de post het driemaandelijksch rapport van zijn zoon bracht. Slechte cijfers, alle beneden het middelmatige; enkele juist even voldoende, en meestal nog een paar aanmerkingen over zijn luiheid, — dát alléén liet het rapport zien. Adriaan bezocht reeds drie jaar de Hoogere Burgerschool en zat nog pas in de tweede klasse. In den tijd, waarop dit kleine verhaal begint, liep het tegen de overgangsexamens, en er bestond zeer veel kans, dat Adriaan weer niet zou overgaan. Men kon echter volstrekt niet aan hem merken, dat hij zich daarover bezorgd maakte, als hij in den trein zijn streken uithaalde. Ja, dàarin toonde hij een buitengewonen ijver. Wanneer hij slechts de helft daarvan gebruikt had bij het maken van zijn wiskundige sommen en taaloefeningen, dan zou hem dat zeker in de derde klasse gebracht hebben.

Niet alleen de reizigers stonden aan zijn moedwil bloot; maar evenzeer hadden de jongens, die de eer

niet genoten in zijn gunst te deelen, het in zijn gezelschap hard te verantwoorden. Een van die jongens was Leo Dijkman, de oudste zoon van den predikant te L. Deze bezat volharding en moed genoeg om Adriaan te weerstaan en liet zich niet als een willoozen slaaf door hem regeeren. Daarom haatte Adriaan hem en deed al wat hij kon om hem het leven zuur te maken.

„Jongens, ik weet een mooi vers. Wie zingt er mee?” riep Adriaan op zekeren middag uit, toen de trein het station te A. verlaten had.

De spottende uitdrukking, waarmee hij de richting uitkeek, waar Leo zat, deed duidelijk zien, wie er met het lied geplaagd moest worden. Dat beloofde dus weinig goeds. Hij vervolgde: „Onze dominee dáár kan het ook wel meezingen, want het is een lied op een vrome wijs. Het is een psalm of een gezang of zoo iets; tenminste, ze zingen het in de kerk. Leo zal het nog beter weten dan ik, want die zit daar altijd als een zoete jongen. Zingen ze daar nooit...” En Adriaan noemde den eersten regel van een bekenden Psalm. „Nu, op diezelfde wijs zingen *wij*...” En nu volgde er een spotternij, zóó ergerlijk, dat ik die niet wil herhalen. „Maar vooral langzaam en teemerig zingen, jongens!” liet hij er op volgen. „Dat hoort er zoo bij.” En hij deed het vóór, terwijl de andere jongens lachend mee instemden. Alleen Leo deed zijn mond niet open.

„Zing meel” gebod Adriaan.

Maar Leo beantwoordde het bevel door den spotter

flink aan te zien en te zeggen: „Dat doe ik niet. Nooit!”

„Je zult, heilige Leo!” schreeuwde Adriaan. „En als je het niet doet, smijten wij je den trein uit, zoodra hij weer stilstaat.”

„Ja, ja, den trein uit!” juichte de heele troep.

„Komaan, verhef je stem, dominee!” En Adriaan begon weer den eersten regel van het spotliedje te zingen.

„Je bent een laffe jongen, Adriaan!” sprak Leo. „Spotters zijn altijd laf.”

„Houdt je stil, jongens! Nu komt de preek,” riep Adriaan. „En als de dominee „Amen” heeft gezegd, dan zingen we weer een mopje, en dan gaat de kerk uit; maar vóórdat de preek begint, zinge de gemeente nog eens ons lied.”

De jongens brulden het uit van de pret over deze „aardigheid”, en Adriaan voelde zich een echte held. Maar Leo zei niets. Hij haalde een boek uit zijn tasch, alsof hij wilde gaan lezen, hoewel dat onder het vreeselijk lawaai tot de onmogelijkheden behoorde. Natuurlijk werd de bedreiging om hem uit den trein te werpen, niet ten uitvoer gebracht. Door zulk een daad zouden de bengels zelf er het slechtst zijn afgekomen, dat begrepen ze wel; maar door sarren en spotten wisten ze het Leo toch onaangenaam genoeg te maken.

O, Leo's handen jeukten om er op los te slaan. Het zou er ook stellig toe gekomen zijn, als niet juist de huizen van L. in het gezicht waren gekomen en de

locomotief door een luid gegil had aangekondigd, dat het station nabij was. De jongens stonden op om hun tasschen en petten te krijgen.

„Je hoeft niet meer met je lessen en je werk bij me aan te komen,” voegde Leo Adriaan vóór het uitstappen toe. „Het zal lang duren, eer ik je weer help en je werk nakijk.”

Hoe goed wist Leo, dat men zijn vijanden lief moet hebben en moet zegenen, die ons vervloeken. Maar hij was te boos om aan het groot gebod der liefde te denken, nog meer om het toe te passen. Het gaf hem een zekere voldoening, toen hij zag dat Adriaan van zijn woorden schrok, en hij dacht bij zichzelf: „Ziezoo, ventje! je zult vooreerst wel een beetje makker zijn.”

Adriaan van Herken was de plaag van Leo's leven. Als *die* jongen er maar niet was geweest, dan zou niets Leo's geluk verstoord hebben. Hij werd door zijn leermeesters en zijn kameraden bemind, maar die Adriaan had nu eenmaal zoo'n slechten invloed op de jongens. Ondeugd en spotternij zijn aanstekelijk, en Leo kon niet dulden om daarvan het voorwerp te zijn. Hoe laag was het van Adriaan, hem tot mikpunt te maken in tijden, dat hij hem niet noodig had, maar tegen de repetities alle plagerijen te staken, en dān te trachten hem tot vriend te krijgen! Zoo had in de weken vóór dien gewichtigen tijd Leo volstrekt geen last van Adriaan en evenmin van zijn „satellieten”, zooals hij de andere bengels noemde. Dan was de jongen omgekeerd als een blaadje van een boom; dan

was hij zoo vertrouwelijk en vriendelijk tegen Leo, alsof hij zijn dierbaarste vriend was geworden. Maar spoedig daarna kwam de aap uit de mouw. Als hij een poosje zoo aardig tegen Leo was geweest en diens hart had gewonnen, dan kwam hij eindelijk op zekeren dag vriendschappelijk naast hem zitten, maakte zijn boekentasch los en vroeg: „Zeg, Leo! zou je niet eens even willen zien, of er nog veel fouten in mijn repetitiewerk zitten?” of: „Die sommen zijn moeilijk, maar jij bent zoo'n kraan; zeg, hoe moet ik ze maken?” Leo, goedig en wel, was altijd dadelijk bereid geweest hem te helpen, en zoo kwam het dat de rapporten van den dommen en tragen knaap niet nog veel slechter waren.

Het zou met de volgende repetitie beslist worden of Adriaan van Herken bevorderd zou worden naar een hooger klasse. Indien dit niet geschiedde, dan zou hij door zijn ouders onverbiddelijk van school genomen en als leerjongen in de fabriek van zijn vader geplaatst worden. Het verdroot mijnheer en mevrouw Van Herken, dat hun zoon zoo slecht de moeite en de kosten loonde; zij zouden het dan maar eens op déze manier probeeren.

Adriaan meende dat hij er zonder Leo's hulp niet komen zou, en hij rekende daar vast op. Hij had zijn tijd weer schandelijk verknoeid; en zijn repetitiewerk zou al uitstekend moeten zijn, als hij daarmee al het verzuimde goed zou maken. Wat moest hij beginnen, als Leo zich aan zijn woord hield! Veel te ver was hij gegaan, dat zag hij nu wel in. Er was niemand,

die hem zoo goed, zoo gauw en zoo geduldig hielp als hij. En Leo zag er zoo boos uit; hij meende het vast en sprak in vollen ernst, dat zag hij wel. Uit angst hield hij de woorden van het liedje, dat hij opnieuw wilde aanheffen, in. Hij had daarmee zooveel bijval ingeoogst, dat het hem een onbetaalbare grap toescheen. Hij was niet erg vindingrijk; en als hij één snaar op zijn viool had, dan moest hij daar lang plezier van hebben. Maar hoe graag hij vóór het uitstappen nog eens het nieuwe spotlied had willen aanheffen, hij hield nu toch maar zijn mond.

HOOFDSTUK II.

Leo kan niet vergeven.

Leo vond het altijd zoo heerlijk om 's middags na zijn kleine reis thuis te komen. In de ruime, vriendelijke pastorie vond hij dan altijd de tafel gedekt en smakelijke, voedzame spijzen stonden er gereed. Het was zoo echt gezellig aan den maaltijd. Vader en moeder hadden altijd wat te vertellen of te vragen aan hun kinderen. Leo was de oudste; hij alleen ging in de stad op school; Johan, Piet en Gezientje bezochten nog de dorpsschool.

Er werd nu ook weer zooveel gevraagd en verteld en gelachen, dat Leo zijn leed al spoedig vergat; hij

lachte en praatte vroolijk mee. *Zijn* verhalen waren in de oogen van de drie kleinere Dijkmannetjes de allergewichtigste. Ging hij niet alle dagen naar die groote, drukke stad, waar zooveel, zooveel te zien was; waar mooie winkels waren en prachtige trams door de straten snorden; waar een tuin was met wilde dieren en nog meer, te veel om op te noemen? Ja, Leo, *die* kon nog eens wat verhalen, en dat deed hij dan ook graag en de kleintjes luisterden als vinkjes.

Na den maaltijd nam dominee Dijkman altijd den Bijbel van de boekenplank. Dan stonden opeens al de mondjes stil, want iedereen wist het: er werd gelezen uit Gods Woord, en dan moest er eerbied en stilte zijn.

Was het toeval, dat op dezen middag de huisvader Mattheus 5 opsloeg en daaruit voorlas? „Maar ik zeg u: hebt uwe vijanden lief; zegent ze, die u vervloeken; doet wèl dengenen, die u haten en bidt voor degenen, die u geweld doen en u vervolgen, opdat gij moogt zijn kinderen van uw Vader, die in de hemelen is.”

De menschen zouden dat al gauw een toeval genoemd hebben, maar dat was het toch niet. Wat dominee Dijkman toen voorlas, stond aangegeven op den scheurkalender, en hij was gewoon zich daaraan te houden. Hij wist niets van wat er in den trein gebeurd was en van de gevoelens, die zijn zoontje koesterde tegen een van zijn schoolkameraden. Neen, het *was* geen toeval. God bestuurt alle dingen: het was Zijn wijze bestiering, dat Leo deze woorden dien middag hooren moest.

„Uw vijanden liefhebben; zegenen, die u vervloeken; wèl doen, die u haten; bidden voor die u geweld aandoen, dat is gemakkelijk voor te lezen en aan te hooren, maar het te *doen*, dàt is heel wat anders. Verbeeld je, om dien naren Adriaan lief te hebben, hem te zegenen, wèl te doen, voor hem te bidden! Ik weet niet wat ik liever deed. Ik vind dat er in den Bijbel al heel moeilijke dingen worden gezegd, die je niet doen kunt. Een jongen, die je zoo sart, lief te hebben! Dat is immers onmogelijk! *Ik* kan het tenminste niet. Het is al mooi, dat ik hem geen kwaad terug heb gedaan; maar hem liefhebben! Neen, dat is me onmogelijk,” zoo peinsde Leo in stilte.

Het plagerig gezicht van Adriaan van Herken; de macht en den invloed, dien hij op de andere jongens uitoefende, zoodat ze zich maar al te gauw aan zijn zijde schaarden, zag Leo onophoudelijk vóór zich; en hij hoorde weer dat spotliedje; hij kon het maar niet kwijtraken; het was of hij het gedurig uit den mond zijner kwelgeesten vernam. Morgen zou hij ze allen eens op hun gezicht slaan, als ze weer begonnen. En dien Adriaan het eerst. Hij zou het niet langer dulden, maar hun dat laf geplaag eens afleeren, ja, dat zou hij. En toch, wat zijn vader voorgelezen had, was de eisch des Heeren; *Zijn* mond had het gesproken. *Hij* wilde niet, dat iemand zich wreekte. Neen zegenen, liefhebben, wèl doen, die ons haten! En mocht hij nu maar doen, alsof de Heiland die woorden nooit gesproken had? Mocht hij ze vergeten en in den wind slaan? Mocht hij aan zijn boosheid en

wraaklust toegeven? Hij wist wel beter. Hij wist ook wel, Wie ons helpen kan, Gods wil te volbrengen; maar zoover wilde hij niet doordenken; daarom zei hij maar aldoor in zich zelf: „Ik kan het hem *niet* vergeven; ik help hem dezen keer *niet*. Hij moet maar zien, hoe hij klaar komt. Hij moet maar hebben, wat er voor staat. Voor *mijn* part gaat hij van de school af en wordt hij gotenschepper.”

HOOFDSTUK III.

Er is wat te doen.

Na het middagmaal ging Leo naar boven. Daar had hij een eigen kamertje, waar hij altijd rustig zijn schoolwerk maken kon. Hij vond het heerlijk daarmee bijtijds klaar te zijn om nog een poosje beneden te kunnen zijn, vóór hij naar bed moest. In de lange zomeravonden maakte hij meestal nog een kleine wandeling in gezelschap van zijn moeder; en wanneer het weder of het jaargetijde dat niet toeliet, dan kwam hij wat bij haar zitten aan de theetafel om een avondpraatje te houden. Ook dien avond kwam hij naar beneden. Juist toen hij bij de deur van de huiskamer was, hoorde hij Johan, Piet en Gezientje, die met elkaar een boodschap gedaan hadden, luid pratende thuis komen. Zij spraken allen door elkaar.

„Adriaan van Herken heeft een ongeluk gekregen.”

„Hij heeft zijn arm gebroken.”

„Zijn rechterarm nog wel.”

„En hij heeft zoo'n vreeselijke pijn.”

„Hij gilte zoo vreeselijk.”

„En hij viel van zich zelf, toen de dokter hem zette.”

„Hij vocht met Jan Willemse, en toen viel Jan over hem heen, en opeens begon hij te gillen: „O, mijn arm, mijn arm, hij is gebroken!” Maar Jan geloofde het niet. Hij rolde hem nog eens om en gaf hem toen nog een slag.”

„Ja, toen werd hij zoo vreeselijk wit en gilte zóó allerverschrikkelijkst, dat zij het eindelijk moesten gelooven.”

„En toen hielpen ze hem op en brachten hem naar den dokter.”

„En die zei, dat zijn arm kapot was, en dat hij gezet moest worden.”

„Boontje komt om zijn loontje. Hij heeft het dubbel en dwars verdiend,” was Leo's allereerste gedachte, toen het hem helder werd wat er gebeurd was. „Ik ben nu gelukkig voor een poosje van dien naren jongen bevrijd. Hij krijgt zijn streken thuis, en dat is maar goed ook.”

Het viel dien avond mevrouw Dijkman moeilijk om het jonge volkje tot rust te brengen. Ze waren te zeer vervuld van het ongeluk, dat met Adriaan had plaats gegrepen. Ze konden er maar niet over zwijgen.

Eindelijk was het drietal uitgekleeed. „Zie zoo, nu allen stil zijn,” gebood hun moeder. „Nu je avondgebedje, en dan gaan slapen.”

De kinderen knielden neder en vouwden de handen, zooals zij 's avonds gewoon waren. Ze baden om vergeving van hun zonden en om bewaring in den nacht; en toen . . . alsof zij het hadden afgesproken, vroegen zij ook, of God Adriaan van Herken nabij wilde zijn en zijn gebroken arm genezen.

Leo, wiens kamertje naast de slaapkamer van de jongere kinderen was, en die daar nog even een les zat na te zien, hoorde dat alles aan en dacht: „Als Adriaan hèn zoo geplaagd had, dan zouden ze niet voor hem bidden. Ik tenminste, ik doe het niet, dat staat vast. Wel, ik ben er eigenlijk blij om, dat hij een ongeluk gekregen heeft.”

Toen Leo naar bed ging en zijn avondgebed zou doen, kreeg hij een inval. „Weet je wat,” dacht hij, „ik zal van avond het „Onze Vader” bidden. Dat is het allerbeste gebed immers! Vader noemt het: het „volmaakte gebed” en zegt, dat het alles in zich besluit. Dan hoef ik ook niet voor Adriaan te bidden.”

Leo bad: „Onze Vader, die in de hemelen zijt! Uw Naam worde geheiligd, Uw Koninkrijk kome.” Eindelijk kwam hij aan de woorden: „En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren.” Maar toen hield hij op. Daar stond hij op het punt om een leugen uit te spreken, een groote leugen tegen God. Hij wilde immers *zijn* schuldenaar *niet* vergeven, neen, integendeel; hij was er blij om, dat deze een ongeluk had gekregen. Zou hij dan die bede er maar uitlaten? Maar *zijn* zonden dan? Moesten *die* dan niet vergeven worden? O, hij wist dat zijn

zonden vele en groot waren. Ja, veel moest ook *hem* vergeven worden, ook *dit* kwaad: dat hij niet vergeven kon, en dat hij zijn vijand zoo' van ganscher harte haatte en zich verheugde in zijn ongeluk. O, hoe boos was zijn hart!

Daar op eens kwamen hem de woorden in de gedachten: „Vader, vergeef het hun, want zij weten niet, wat zij doen.”

Dàt was het gebed geweest van Jezus voor zijn moordenaren, toen zij Hem op Golgotha aan het kruis geslagen hadden. Jezus toonde Zijn vijanden lief te hebben. Hij leed voor hen. Hij stierf voor hen. Hij bad voor hen. Daarom mocht Hij ook aan Zijn discipelen den eisch stellen, dat ook zij hun vijanden zouden vergeven en voor hen bidden; maar hoe zou hij, Leo, aan dien eisch van Christus kunnen voldoen? Zegenen, weldoen, vergeven hem, die hem haatte en kwaad deed? „Ik kan het niet, ik kan het niet,” mompelde hij.... „Maar Gij, Heere Jezus, leer het mij, leer het mij. Geef me een vergevensgezind hart.”

Leo herinnerde zich, hoe hij vele jaren geleden, toen hij nog een klein jongetje was, ook eens midden in zijn avondgebedje in bittere droefheid had uitgeroepen: „Ik kan niet verder, ik kan niet verder!” Zijn moeder was toen bij hem, en aan haar had hij eindelijk beleden, dat hij niet verder tot God durfde spreken, omdat hij dien dag zijn moeder bedrogen had. Wat had zijn moeder toen gezegd? Zij had gezegd: vertel het alles maar aan den Heer, eerlijk, zooals het is. En dat had hij gedaan; en toen had

God hem kracht gegeven om alles ook aan zijn moeder te belijden. Toen was het rustig daarbinnen geworden en had hij zijn gebed kunnen ten einde brengen.

Zoo wilde hij ook *nu* doen. Hij kon niet vergeven; maar wat *hij* niet kon, dat kon en dat wilde Jezus hem zeker leeren. „Ik kan niet vergeven; maar, Heere, leer het me, leer het me,” bad hij nog eenmaal.

En toen bracht hij het „Onze Vader” geheel ten einde.

HOOFDSTUK IV.

Geen vijanden meer.

„Even spelen, Leo! Eén klein spelletje maar! Toe, Leo, het is nog vroeg!” En Johan, Piet en Gezientje stormden op hem los.

Het was vlak na het eten, dat oogenblikje van den dag, waarop het den meesten moeders zoo heel veel moeite kost, hun troepje rustig aan het werk te krijgen. Ook Leo hield er van, om dan eens eventjes uit te woeden, zooals hij dat noemde en met de drie kleintjes een wilden rondedans te maken.

„Niet hier, niet hier!” riep hun moeder dan meestal. „Je loopt alles omver en we kunnen niet opruimen. De gang in!” Daar mochten ze dan even hun hart ophalen. Maar dien middag had Leo zijn voet al op de onderste trede van de trap gezet, alsof hij dadelijk

naar boven wilde gaan. Dat wilde hij ook, en hij trachtte zich los te maken van de zes kleine handen, die hem bij zijn buis en broek vasthielden.

„Laat me los! Ik heb zooveel werk van avond,” zei hij, hen afwerend. „Jelui bent even lastig als vliegen.”

„Als vliegen!” joelde het drietal vroolijk, en ze schenen wel plan te hebben om de vergelijking zoo duidelijk mogelijk te maken.

„Nu, eventjes dan, heel eventjes. Je laat me anders toch niet met rust,” zei Leo eindelijk, en toen verhieft zich het gejuich. Het was een echte wilde stoeipartij, maar zij duurde slechts kort, want Leo verklaarde nogmaals, dat hij buitengewoon veel te doen had. De kleintjes hadden altijd veel ontzag voor de lessen van hun oudsten broer; en toen hij ze een voor een van zich afgeschud had onder luid gelach en gejoel, en hij door een handige beweging aan hun handen ontkomen en de trap opgestormd was, toen was er niet één meer, die hem terugriep. Leo sprong drie treden tegelijk de trap op en de kleintjes trokken onder luid rumoer af.

„Ga je uit, Leo?”

„Is je werk al af?”

„En je hadt zooveel te doen! Je kon niet eens met ons stoeien!” klonk het Leo in de ooren, toen hij dien avond een uur vroeger dan gewoonlijk naar beneden kwam.

„Ik ga uit. Mijn werk is af. Ik kon niet met je

stoeien, want ik heb nog wat meer te doen." Nu waren alle vragen tegelijk beantwoord, en hij fluisterde daarna zijn moeder in het oor: „Ik wou nog even naar Adriaan gaan kijken."

Zijn moeder vond dat natuurlijk goed en Leo liep, zoo hard hij kon, naar het huis, waar Adriaan woonde.

„Ik kom eens even hooren, hoe het met Adriaan gaat," zei Leo, toen hij door Lena, Adriaan's zusje, werd opengedaan.

„O, hij heeft nog erg veel pijn en hij is niet erg wèl ook. Hij is vandaag niet eens òp geweest, maar de dokter zegt, dat alles na een poosje nog wel weer terecht zal komen. Wacht, ik zal even gaan zeggen, dat je er bent. Hij vindt het prettig, als er iemand bij hem komt."

Lena snelde weg en kwam heel gauw terug. „Ga maar met me mee," zei ze. „Eerst hield Adriaan zijn oogen dicht, toen ik zei, wie er was. Hij dacht zeker, dat ik meenen zou, dat hij sliep. Maar ik weet wel beter: hij heeft te veel pijn om te slapen. Maar Moeder zei: „Laat hem maar hier komen."

Leo begreep wel, waarom Adriaan deed, of hij sliep. Hij besloot dadelijk maar te doen, alsof er den vorigen dag niets in den trein was gebeurd. Dat zou het beste zijn. En daarom liep hij dadelijk heel gewoon naar de rustbank toe, waar de gekwetste jongen op lag, en vroeg hem: „Wel, kerel! hoe gaat het met je? Wat zul je een pijn hebben!" En ziende hoe een donkerroode kleur de bleeke wangen van den knaap

bedekte, en hoe onrustig hij zijn hoofd heen en weer draaide, babbelde Leo maar aan één stuk door: „'t Is niet alles om zoo je arm te breken en zoo stijf als een boonestaak te moeten liggen. Dat kan ik begripen.”

„O, maar dat is maar een dagje,” nam mevrouw Van Herken het woord. „Het ongeluk heeft hem wat erg aangepakt en nu moet hij vandaag wat rusten, om weer een beetje op zijn verhaal te komen, weet je. Morgen mag hij wel weer lopen.”

„Dus de schrik is hem nog in zijn beenen geslagen ook! Nu, maar het is gelukkig, dat zijn beenen toch heel zijn gebleven. Zeg, Aad! je hadt even goed een been kunnen breken, en dan was je er langer dan zes weken mooi mee geweest. Dan kon je hier liggen al dien tijd. 't Zou juist iets voor jou wezen, hé?”

Nog altijd zei Adriaan niets. En Leo zat te bedenken, wat hij nog meer zou zeggen om zijn makker op te vroolijken. „Als je je nu gaat vervelen, dan wil ik je wel eens wat boeken leenen. Ik heb een plank vol, en je kunt ze een voor een krijgen, met plezier, hoor! Ik denk, dat je niet veel anders zult kunnen doen, zoo met ééne hand. En 't is je rechterhand nog wel, nietwaar? Jammer dat je nu niet linksch bent.”

Adriaan was niet linksch, maar nu deed hij toch opeens iets met zijn linkerhand, wat men anders gewoonlijk met de rechter doet. Hij greep daarmee Leo's hand, en toen kwam het er op eens haperend uit: „'t Was gemeen van me gisteren, Leo! Je bent een goede jongen.... 't Spijt me vreeselijk.”

Mevrouw Van Herken had de knapen alleen gelaten. Zij meende, dat, nu haar jongen gezelschap had, zij intusschen wel gauw de kleintjes naar bed kon brengen. Hij had haar vandaag zoo geheel in beslag genomen, en er was nog heel wat meer te doen dan bij hem te zitten en hem te troosten in zijn pijn en verdriet.

Toen Leo Adriaan zoo hoorde spreken en zijn hand zoo voelde drukken, ondervond hij, hoe blij het iemand maakt, als hij Gods wil tracht te doen. Hij had God gevraagd, hem te leeren weldoen en lief te hebben den knaap, die hem geplaagd had, en hoe zoet waren nu de gevolgen daarvan! Leo voelde een ongekende blijdschap in zijn hart, toen hij Adriaan's linkerhand krachtig drukte en sprak: „Kom, jongen! ik begrijp wel dat je 't niet zoo meende. Daar denk ik niet meer aan, hoor!”

Het bleef natuurlijk niet bij dit eerste bezoek. Johan, Piet en Gezientje moesten iederen avond een kwartiertje van hun „stoeipretje”, zooals ze dat noemden, afstaan, en Leo moest wat harder werken en in den trein zijn tijd gebruiken om zijn lessen in te zien. Dat kon nu wel, want nu Adriaan, die gewoonlijk de aanvoerder bij alles was, niet mee reisde, was het heel wat rustiger in den trein. Zodoende wist Leo iederen dag een uurtje uit te winnen, om zijn nieuwen vriend gezelschap te komen houden.

Na een paar dagen was Adriaan weer in staat te loopen en toen kwam hij, met zijn arm in een dôek,

bij Leo; eerst ook maar één uurtje, maar later den heelen avond. Eerst zat hij stil bij Leo te lezen; maar zoodra deze met zijn schoolwerk klaar was, werden Adriaan's boeken geopend en dan ging Leo aan het overhooren.

Wat had Adriaan veel vergeten en wat zaten sommige dingen er dunnetjes op! Maar hij had nu een goeden wil en deed zijn best, en Leo was een geduldige, flinke onderwijzer; en die avonduren en de Woensdag- en Zaterdagmiddaguren waren zóó leerzaam voor den knaap, die zoo veel verzuimd had, dat hij al de schade eindelijk had ingehaald. „En dat heb ik aan jou te danken, beste, oude jongen!” zei Adriaan vroolijk, terwijl hij zijn vriend met zijn linkerhand een klap op den schouder gaf.

Hoeveel gelukkiger is het een vriend te winnen, dan haat en wrok te koesteren! Toen Leo zijn vriend zoo blij zag, voelde hij de heerlijke waarheid van het woord, dat wij in de Heilige Schrift kunnen lezen, dat in het houden van Gods geboden een groot loon is.

HOOFDSTUK V.

Besluit.

Neen, Adriaan van Herken was toch niet zoo dom als zijn onderwijzers dachten, en hij zelf meende. Nu hij alle krachten inspande en zijn tijd goed gebruikte,

maakte hij goede vorderingen en kreeg zelfs plezier in het leeren.

Na eenige weken mocht hij weer naar school. Daar deed hij zijn best zooals nooit te voren. En toen de examen-tijd naderde, behoorde Adriaan niet tot de jongens, die met hangend hoofd en angstig hart den uitslag moesten aanhooren: gij kunt niet tot de hoogere klasse worden toegelaten. Tot zijn onuitsprekelijke blijdschap werd hem gezegd, dat hij tot de derde klasse bevorderd was, terwijl hij bovendien nog een pluimpje en een vriendelijk woord tot aanmoediging ontving.

Arm in arm stapten Leo en Adriaan naar het station. Wie er blijder was, was moeilijk uit te maken. Ze zaten wel niet doodstil in den trein, dáár waren ze veel te vroolijk voor, maar er klonken geen spotliederen meer, en van laffe plagerijen was geen sprake. Dát alles was voorgoed uit.

Leo had Adriaan niet alleen aan zijn lessen geholpen, maar ook nog op andere wijze een goeden invloed op hem uitgeoefend. Dat ging als 't ware vanzelf. Meer dan veel *woorden* had zijn *handelwijze* uitgewerkt. Hij had den Heer gehoorzaam willen zijn, en met Zijn hulp had hij dat ook geleerd; en dát had Adriaan's hart gewonnen. Ik denk, dat zij wel altijd goede, trouwe vrienden zullen blijven, en dat hun vriendschap even edel en innig zal zijn als die tusschen David en Jonathan.
